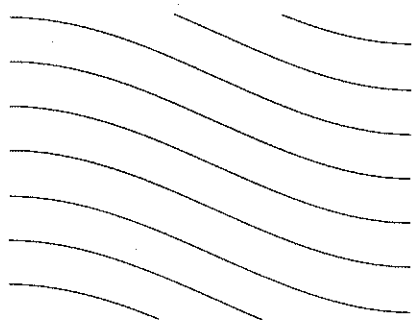

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

NOVIČKE

DECEMBER 1999/12

DOMAČE NOVIČKE ● Beremo in pišemo skupaj – BIPS ● Raziskava o medijski pismenosti ● Pregled izobraževanje odraslih v Sloveniji - Izvajalci in programi 1999/2000 ● Študijski krožki *Beremo z Manco Košir* ● Kaj je novega za izobraževanje odraslih? ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Cikel splošnoizobraževalnih predavanj o ženskah v različnih družbenih okoljih in vlogah ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● Naj vaša promocija nagovori temeljne človeške potrebe ▲ **PRIPRAVLJAMO** ● Srečanje s Frankom Farrellyjem in provokativno terapijo ▲ **OBVESTILA** ● Okrogla miza Andragoškega društva Slovenije ▲ **PONUJAJO VAM** ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novosti v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
  - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Prelom: Iztok Kham.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 1842 560, faks: 061 445 881, internet: www.acs-saec.si, el. naslov: maja.korosak@acs-saec.si
- Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs-saec.si/publikacije/novicke_slo.htm

Novoletno voščilo

V veliko veselje nam je, da vam že sedmič lahko zaželimo vse najboljše v letu, ki prihaja in ki je hkrati tudi začetek novega tisočletja. Ponosni smo na čas, ki smo ga preživeli z vami, in upamo, da se bo naše druženje, skupno učenje in učenje drug od drugega nadaljevalo tudi v letih, ki so pred nami.

V novem letu vam želimo vse najlepše in veliko dobrega. Naj se vam uresniči tisto, kar si želite.

Srečno in uspešno leto 2000!

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, direktorica ACS

Beremo in pišemo skupaj – BIPS Program družinske pismenosti

Beremo in pišemo skupaj ali skrajšano *BIPS* je program družinske pismenosti, ki smo ga začeli razvijati v Andragoškem centru Slovenije v letošnjem šolskem letu. Izvaja se na osnovnih šolah Livada in Nove Jarše v Ljubljani. Gre za izobraževalni program za odrasle - starše, katerega namen je razvijanje pisnih in bralnih spretnosti v družini v najširšem pomenu besede. Programi so namenjeni tistim staršem, ki bi radi pomagali svojim otrokom pri učenju branja in pisanja, a ne vedo, kako.

Značilnosti programov družinske pismenosti

Programi družinske pismenosti so načrtovani tako, da učijo starše, kako lahko prispevajo k izboljšanju bralnih in pisnih spretnosti pri vseh družinskih članih. Opirajo se na domnevo, da se z izboljševanjem ravni pismenosti staršev izboljšuje tudi raven pismenosti njihovih otrok in se jim s tem daje boljše možnosti za nadaljnje šolanje. Družina se usmerja k čimvečji interakciji v dejavnostih, ki vključujejo bralne in pisne spretnosti. Skupne bralne in pisne aktivnosti in pozitivna motivacija so ključni elementi programov.

Pri večini staršev, ki pomagajo svojim otrokom pri šolskem delu, največkrat ne gre za probleme, povezane s tehniko branja in pisanja, temveč za to, da ne znajo skupaj z otrokom predeletati prebrane vsebine ali oblikovati pisnih besedil. Če programom družinske pismenosti uspe pomagati staršem samo na tem področju (jih usposobiti, da se sami spoprimejo z besedilom), je že dosežen velik uspeh.

Motivacija staršev za delo z otroki je lahko različna. Veliko staršev želi za svoje otroke boljšo prihodnost, z višjo stopnjo izobrazbe in z večjim ekonomskim uspehom, kot so ga dosegli sami. Izkušnje izvajalcev programov pa kažejo, da je želja večine staršev, ki se vključuje v programe družinske pismenosti, pomagati otroku, toda hkrati pridobiti tudi nekaj zase na področju bralnih in pisnih spretnosti.

Že samo zanimanje za otrokovo šolanje, ki ga starši pokažejo s tem, ko se aktivno pripravljajo za pomoč otroku pri šolskem delu, dobro vpliva na otroke in povečuje njihovo motiviranost za učenje.

Vrste programov družinske pismenosti

V strokovni literaturi so opisani zelo različni programi družinske pismenosti. Vsem je skupno to, da spodbujajo družino k različnim dejavnostim, ki razvijajo branje in pisanje. Razlike med

posameznimi programi se nanašajo na: udeležence v programu (ciljno populacijo), trajanje programa in dodatne vsebine, vključene v program.

Programi, ki vključujejo samo starše, posredno vplivajo na razvoj pismenosti pri otroku. Medgeneracijsko postavljeni programi so načrtovani tako, da se otroci in starši obravnavajo kot sodelavci in/ali sošolci, delo z njimi pa lahko poteka ločeno ali v obliki skupnih srečanj. Starši se hkrati učijo, kako izboljšati lastne bralne in pisne veščine in kako delati z otroki pri razvijanju njihove pismenosti.

Ena od možnih razvrstitev programov družinske pismenosti je tudi glede na starost otrok, pri kateri se njihovi starši vključujejo v programe družinske pismenosti. V začetku so bili programi družinske pismenosti namenjeni staršem otrok na začetku šolanja (do starosti, ko po učnem načrtu traja opismenjevanje). V zadnjih letih pa se starostna meja otrok, pri kateri se priporoča vključevanje staršev v programe, niža. (V Veliki Britaniji eden od tovrstnih programov poteka pod geslom »Slikanica za vsakega otroka pri devetih mesecih!«.)

Programi so lahko namenjeni določenim ciljnim skupinam staršev: brezposelnim, priseljencem, revnim, staršem brez formalne izobrazbe. Metode dela in vsebine so okvirno določene; v praksi se je pokazalo, da je metode dela treba vedno znova prilagajati skupini, v kateri poteka program. Trajanje programov je prav tako različno in je pogojeno s postavljenim ciljem. V literaturi so opisi programov, ki so trajali nekaj tednov, in takšni, ki so trajali po več let, a so poleg programa družinske pismenosti vsebovali tudi druge »dodatne« vsebine, kot so: učenje uradnega jezika države, seznanjanje z možnostmi zaposlovanja za priseljence, informiranje o možnostih za socialno pomoč za revne družine itn.

Programi se med seboj razlikujejo tudi po kraju izvedbe, možnosti je več: na šoli, v okviru lokalne skupnosti (občina, krajevna skupnost) ali v knjižnicah.

Programi družinske pismenosti imajo določen učinek tudi na druga področja delovanja posameznika, učenje se ne omeji samo na področje pismenosti. S ponovno vključitvijo v proces učenja starši obudijo svoje spomine na šolanje in ozavestijo svoje izkušnje z učenjem. Zaradi svežih izkušenj bolje razumejo svoje otroke in se bolj nagibajo k pomoči in iskanju učinkovitejših metod učenja kot pa h grajanju in kaznovanju. V okviru skupnih dejavnosti in sodelovanja se lahko med starši in otroki razvijejo dobri medsebojni odnosi, ki se potem prenašajo tudi na druga področja družinskega življenja.

Program družinske pismenosti v osnovnih šolah pri nas

V program *Beremo in pišemo skupaj - BIPS* so vključeni starši, ki so motivirani za pomoč otrokom pri opismenjevanju, pa ne poznajo načinov, kako bi jo izvajali. Večinoma gre za starše, ki so svoje šolanje zaključili pred mnogimi leti in pri svojem delu ali v domačem okolju niso uporabljali bralnih in pisnih spretnosti, oziroma za starše, ki se zaradi različnih razlogov niso mogli izobraževati in jim znanje ne zadošča za pomoč otrokom pri opismenjevanju. V

programu so starši otrok, ki obiskujejo drugi in tretji razred osnovne šole in potrebujejo več časa za usvajanje branja in pisanja. Predvidenih je deset srečanj s starši po dve šolski uri. Srečanja vodita učiteljici, usposobljeni za delo z odraslimi in za program družinske pismenosti. Bistvena značilnost programov družinske pismenosti je prav to, da ga izvajajo učiteljice, usposobljene za delo z odraslimi. Izobraževanje in učenje odraslih poteka drugače kot učenje otrok, zato je za uspešnost programa pomembno, da se izberejo metode dela, ki ustrezajo odraslim. Zelo koristno za uspešnost programa je, če sodelujejo učiteljice, ki delajo z otroki, in tiste, ki delajo s starši. Srečanja potekajo v prostorih šolskih knjižnic.

Zaključek

Programi družinske pismenosti usposabljaajo starše za pomoč otrokom pri opismenjevanju, hkrati pa izboljšujejo raven pismenosti pri vseh družinskih članih. Prispevajo k boljši pismenosti v družini in družbi in pri otrocih razvijajo bralno kulturo, ki jo bodo ti lahko prenašali naslednjim generacijam.

S poskusnim uvajanjem programa družinske pismenosti *Beremo in pišemo skupaj - BIPS* na dveh osnovnih šolah želimo preveriti načrtovani program in ga potem razvijati tudi na drugih osnovnih šolah po Sloveniji. Podrobnejše informacije o programu družinske pismenosti lahko dobite pri vodji projekta dr. Liviji Knaflič, Andragoški center Slovenije, Ljubljana, tel: 061 18 42 592, el. naslov: Livija.Knafllic@acs-saec.si.

Dr. Livija Knaflič, ACS

Raziskava o medijski pismenosti

Andragoški center Slovenije sodeluje v transnacionalni študiji medijske pismenosti, katere nosilca sta Unescov inštitut za izobraževanje in Japonski nacionalni inštitut za raziskovanje v izobraževanju. Ideja o izpeljavi raziskave, v kateri bodo poleg Slovenije sodelovale še Brazilija, Madžarska, Malezija, Mehika, Južna Afrika, Tajska in Tunizija, se je porodila na Peti Unescovi mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih. Tu so posebej poudarili medijsko vzgojo v učečih se družbah, ta predstavlja pomemben del vseživljenjskega učenja za aktivno državljanstvo. Države, sodelujoče v raziskavi, so bile izbrane na osnovi ustrezno razvite infrastrukture informacijskih in komunikacijskih tehnologij in na osnovi opaznih izkušenj na tem področju.

V prvi fazi raziskave moramo predstavniki iz posameznih držav pripraviti študijo primera (case study), v kateri bomo prikazali situacijo medijske pismenosti države, v kateri živimo. Študije primerov bodo morale kar najbolj slikovito prikazati učenje s pomočjo informacijskih in komunikacijskih tehnologij, in sicer za vse stopnje izobraževanja, ki potekajo v posamezni

državi. Predstavljale bodo namreč ogrodje za končno, kvalitativno analizo, ki jo bosta pripravila Unescov inštitut za izobraževanje (UIE) in Japonski nacionalni inštitut za raziskovanje v izobraževanju (NIER).

Po končani analizi poročil sodelujočih držav bodo nadaljnje naloge UIE in NIER naslednje:

- priprava priporočil za razvoj programov, vsebin in metod medijskega izobraževanja za vse stopnje izobraževanja, upoštevajoč različna kulturna ozadja sodelujočih držav;
- priprava priporočil za nadzorovanje dostopnosti do informacijskih in komunikacijskih tehnologij za posamezno sodelujočo državo;
- izdelava predloga za nadaljnje raziskovanje uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij;
- izdelava predloga za pospeševanje izobraževanja s pomočjo novih medijev za posamezno državo;
- predstavitev zaključkov raziskave na zaključni delavnici v Tokiu septembra 2000 in
- objava rezultatov raziskave v skupni publikaciji konec leta 2000.

V Andragoškem centru Slovenije smo se študija primera lotili s polno vnemo. Področje medijske pismenosti, ki jo razumemo kot tehnično usposobljenost za uporabo novih medijev in hkrati kot sposobnost za kritično vrednotenje vsega, kar mediji ponujajo, je namreč zelo široko. Trenutno smo v fazi zbiranja podatkov, to pa je pogojeno s sodelovanjem z najrazličnejšimi strokovnjaki, ki se v našem izobraževalnem prostoru ukvarjajo z vzgojo z mediji (medijska podpora pouka) kot tudi z vzgojo za medije. Kakšna je situacija obeh v naših osnovnih in srednjih šolah, na posameznih fakultetah, na področju izobraževanja odraslih, v neformalnem izobraževanju - o tem več v januar-skih Novičkah. Rok za oddajo študija primera je namreč 31. januar.

Melanija Končina, ACS

Pregled Izobraževanje odraslih v Sloveniji - Izvajalci in programi 1999/2000

Zadovoljni smo, da nam je uspelo opraviti obsežno delo in da vam lahko ponovno, že osmič, predstavimo pregled Izobraževanje odraslih v Sloveniji. Žal je pregled izšel nekoliko pozneje kot prejšnja leta, to pa je posledica vsebinskih in oblikovnih sprememb pregleda ter izdelave prilagojene računalniške aplikacije.

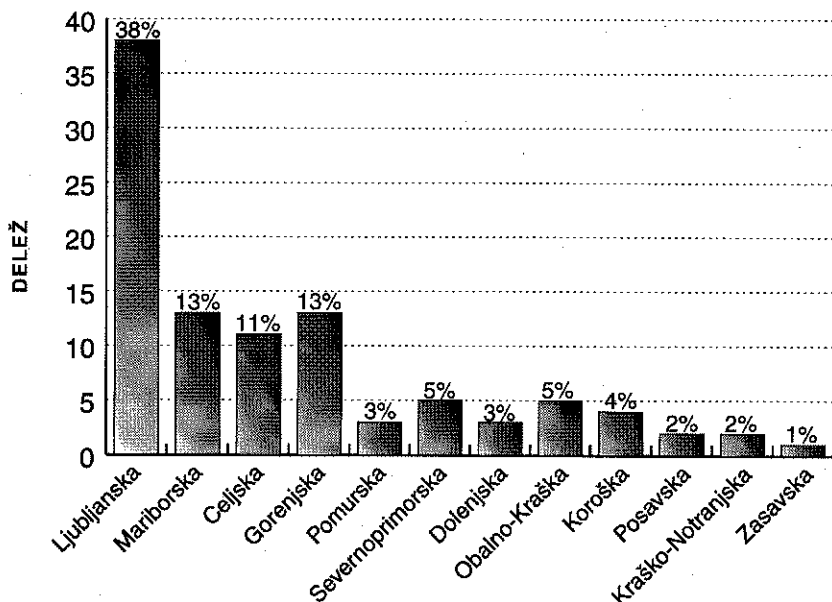
Pomembna novost pri letošnjem pregledu je, da smo poleg tiskane oblike izdelali tudi CD-ROM in internetno različico; to omogoča hitrejše in kakovostnejše iskanje informacij o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju odraslih. Internetna različica je vsebinsko enaka različici na CD-ROMU in si jo lahko ogledate na spletni strani Andragoškega centra na naslovu: <http://www.acs-saec.si/prehled-io>. Poizvedovanje je možno po dveh kriterijih, in sicer po izvajalcih in po izobraževalnih programih. Pri izvajalcih je možno iskanje po nazivu izvajalca, kraju sedeža izvajalca ter po regiji; v katero spada izvajalec. Pri izobraževalnih programih pa lahko iščemo po

imenu programa, opisu programa, kraju izvajanja, regiji in klasifikaciji izobraževalnih vsebin. Lahko iščemo le javnoveljavne programe ali pa le programe za pridobitev formalne izobrazbe. CD-ROM je priložen tiskanemu katalogu. Tiskana različica pregleda je podobna lanski. Podatki so predstavljeni v treh delih, in sicer po abecednem vrstnem redu izvajalcev, sledi pregled izvajalcev in njihovih programov po področjih ter pregled izvajalcev in njihovih programov po regijah. Glede na to, da nam je veliko izobraževalnih organizacij poslalo tudi informacije o možnostih za samostojno učenje, kot so središča za samostojno učenje in borze znanja, smo se odločili, da to predstavimo v zadnjem delu pregleda. Vsaka izvajalska organizacija je predstavljena z osnovnimi podatki, kot so naslov, telefon, faks, vodilna in kontaktna oseba, elektronski naslov, internetni naslov itd., za tem pa sledi seznam izobraževalnih programov. Programi so razvrščeni po abecednem vrstnem redu, pri vsakem je navedeno, za kakšno vrsto programa gre, ali je program javnoveljavnen ali ne, koliko ur traja, kje se izvaja, pogoji za vpis v program ter oseba za stike in njen telefon. Programi, ki nimajo javne veljave, so tudi na kratko opisani (cilj, komu je program namenjen, vsebina in način izvajanja), pri programih za pridobitev izobrazbe pa je pojasnilo, v katerih dodatnih virih so na voljo podrobnejše informacije o programu.

Tudi letos smo podatke zbirali s pomočjo dveh vprašalnikov, ki smo ju sredi junija poslali približno 900 različnim izobraževalnim organizacijam iz dvanajstih regij po Sloveniji. Do začetka oktobra, ko smo končali z zbiranjem odgovorov, se je odzvalo 186 organizacij. Zbrali smo 3.283 izobraževalnih programov, od tega je po nazivu 2.093 različnih.

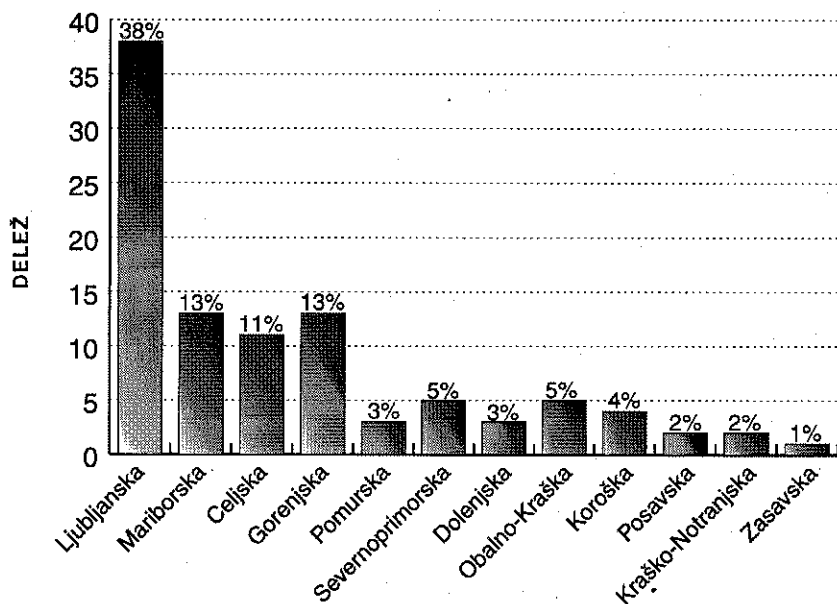
Z analizo podatkov pridemo do naslednjih ugotovitev:

Grafikon št.1: Delež izvajalskih organizacij po posameznih regijah

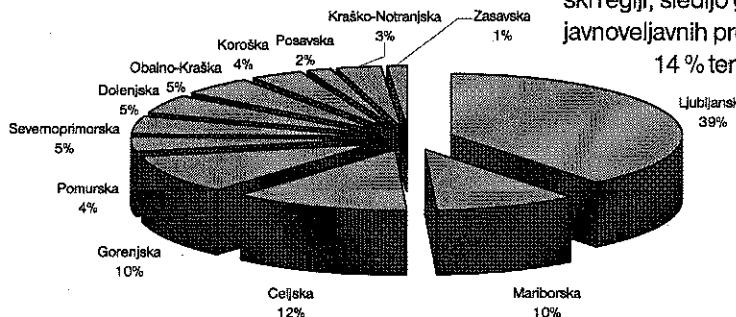
Iz podatkov na grafikonu številka 1 se vidi, da po številu izobraževalnih organizacij izstopa ljubljanska regija, kjer je kar 38 % vseh izobraževalnih organizacij. Sledijo mariborska, gorenjska in celjska regija, kjer so deleži približno enaki (13 % oz. 11 %). Pri drugih regijah so deleži precej manjši. Najmanjšo izbiro med izvajalskimi organizacij imajo v posavski, kraško-notranjski in zasavski regiji.

Grafikon št. 2: Deleži izobraževalnih programov po posameznih regijah

Če pogledamo razporeditev programov po regijah, vidimo, da imajo največjo izbiro programov v ljubljanski regiji (39 %), sledijo celjska (12 %), mariborska in gorenjska regija (10 %). Najmanjšo izbiro izobraževalnih programov za odrasle pa imajo v posavski (2 %) in zasavski regiji (1 %).

V letošnjem pregledu je objavljenih 1062 javnoveljavnih programov, od tega kar 24 % v ljubljanski regiji, sledijo gorenjska regija s 16 % javnoveljavnih programov, mariborska s 14 % ter celjska z 11 % javnoveljavnih programov. V drugih regijah so odstotki veliko manjši.

Grafikon št. 3: Deleži izobraževalnih organizacij po vrstah

Največ programov je s področja jezikov (43 %) ter računalništva in informatike (13 %).

Med izvajalskimi organizacijami je največ zasebnih podjetij (40 %), sledijo ljudske univerze (18 %) ter enote za odrasle pri srednjih šolah (14 %). Najslabše zastopane izvajalske organizacije pa so združenja in zbornice, posebni centri ter inštituti.

Pri vrstah izobraževalnih programov smo dobili naslednje podatke. Največ je programov splošnega neformalnega izobraževanja, in sicer 63 odstotkov, sledijo programi izpopolnjevanja in usposabljanja za delo (18 odstotkov), programi za pridobitev izobrazbe (11 odstotkov), drugi programi splošnega neformalnega izobraževanja pa obsegajo 8 odstotkov.

Ugotovimo lahko, da tudi letošnji pregled zajema večji del izobraževalne ponudbe za odrasle v Sloveniji. Rezultati analize podatkov nam kažejo, da je bil odziv izobraževalnih organizacij približno enak kot lansko leto. V primerjavi z lanskoletnimi podatki se deleži izvajalcev po regijah ne razlikujejo veliko, prav tako tudi ni veliko razlik med deleži programov po regijah. Ljubljanska regija je iz vseh vidikov najbolj zastopana, saj ima največjo izbiro med izobraževalnimi organizacijami, prav tako tudi med izobraževalnimi programi za odrasle. Enaki rezultati so se pokazali tudi lansko leto.

Erika Brenk, ACS

Študijski krožki *Beremo z Manco Košir*

Zadnjih trideset let največja težava ni upadanjebralnih veščin, ampak slabšanje odnosa do branja. (Paul Kropp, avtor knjige Vzgajanje bralca)

Pomembne so predvsem duhovne pustolovščine, v katere se podaš z branjem in s pogovori. (Ingram Hartinger, avstrijski pesnik in pisatelj)

Študijski krožki za širjenjebralne kulture so del projekta Študijski krožki Andragoškega centra RS. Ta projekt smo v ACS začeli razvijati leta 1992 na podlagi skandinavskih izkušenj in od takrat se v njih številni udeleženci navdušeno udeležujejo na najrazličnejših področjih. Andragoški center se je povezal z dr. Manco Košir, ki je v sezoni 1998/99 vodila uspešnebralne klube v Cankarjevem domu z naslovom *Berite z Manco Košir*. Po njenem »modelu«
zdaj nastaja mreža študijskih krožkov za širjenjebralne kulture po vsej Sloveniji.

Zaznavamo svetovni trend slabšanja odnosa do branja - zlasti beletrističnih knjig - in opažamo, kljub razmeroma močni bralski tradiciji na Slovenskem, manjše zanimanje za leposlovje tudi pri nas. Znova in znova kaže opozarjati na izjemen pomen razvojabralnih sposobnosti* in na dejstvo, da čas množičnih občil** temu razvoju ni naklonjen. Za oko privlačno, hrupno za uho, površno, zabavno, kratko in hitro je formula delovanja medijskega simulakra. Blišč zunanjega sveta in fascinacija z videzom. Branje knjige terja drugačen svet: samoto, tišino, mir in globino. Ne pogleda navzven, temveč pogled navznoter. Notranji pogovor s samim seboj in ob branju domišljjsko slikanje lastnih podob.

* o tem glej obširno Grosman, Meta (1988). *Zakaj je bralna sposobnost skrb vseh nas*. V: Novljan, Silva (ur.). *Branje, skrb vseh nas*. Ljubljana: Bralno društvo Slovenije.

** o tem Košir, Manca: *Čas množičnih občil*. V: *Nova revija*, let. 14, 158 (1995), str. 20-25.

Študijski krožki

Študijski krožek je oblika neformalnega, skupinskega učenja odraslih. Gre za ljubiteljsko učenje o temah, ki jih ne ponujajo formalne organizacije ali ustanove. Študijski krožki poleg konkretnega znanja in veščin zagotavljajo širše razumevanje obdelovanih vsebin in možnost osebnega razvoja. Delo v krožkih poteka v sodelovanju, po demokratičnih načelih z metodo dialoga.

Udeleženci si vzajemno pomagajo, povezujejo izkušnje vseh članov krožka. Sami odločajo o poteku krožka v skladu s svojimi potrebami in pričakovanji. Vsebine in oblike krožkov so raznolike. Tako so se dosedanji udeleženci študijskih krožkov ukvarjali z različnimi razvedrilnimi aktivnostmi, ročnimi spretnostmi, turizmom, ekologijo, kulinariko, etnologijo, kulturnozgodovinskimi temami, učenjem tujih jezikov in številnimi drugimi vsebinami.

Na prvem srečanju krožka se člani dogovorijo, kaj se želijo naučiti, postavijo si tako izobraževalne kot akcijske cilje. Skupaj pripravijo strategijo, kako bodo to znanje pridobili: katere knjige bodo prebrali, naredijo seznam strokovnjakov, ki jih bodo povabili, in spisek ustanov, ki jih bodo obiskali. Ker je najpomembnejša naloga študijskih krožkov sociokulturna animacija, udeleženci s pridobljenim znanjem konstruktivno bogatijo lokalno in regionalno okolje, pa naj bo to z organiziranjem razstav ali okroglih miz, izdajanjem najrazličnejših publikacij, s pripravljanim novinarskih besedil in sporočil za javnost ali s sodelovanjem pri radijskih prispevkih.

Krožki naj bi v šolskem letu trajali vsaj 20 ur, sicer pa toliko časa, kolikor ga člani potrebujejo, da izpolnijo postavljene cilje oziroma dokler jim je učenje zanimivo. Srečujejo se takrat in tako pogosto, kot se dogovorijo, priporočljivo pa je, da se snidejo vsaj enkrat mesečno.

Vloga mentorja, ki je usposobljen za delo v študijskem krožku, ni enaka kot vloga učitelja v šoli. Mentor je le eden od udeležencev, ki posreduje metode študijskega krožka; njegove naloge so bolj administrativne, vodi krožek in skrbi za sistematično in organizirano delo.

V študijskem krožku je navadno med pet in petnajst ljudi, kar je primerno število za aktivno delo vsakega posameznika in izražanje lastnega mnenja. Udeleženci so v krožek včlanjeni prostovoljno. Ocen ni, prav tako si slušatelji ne pridobijo formalne kvalifikacije ali nagrade. Pomembno je predvsem srečevanje - kot pravi veliki filozof Martin Buber: »Vse resnično življenje je srečevanje« - , skupno iskanje znanja in širjenja spoznanj v okolje. Potemtakem gre za to, da udeleženci pridobivajo novo znanje in vedenje zase pa tudi za javno korist, saj je ena temeljnih nalog študijskih krožkov aktivirati okolje, prenašati znanje čim širše navzven in motivirati ljudi za vseživljenjsko učenje. Kajti, kot vzklika Buscaglia*: »Učenje je največja radost. Učenje je fantastično, kajti vedno, ko se naučiš nečesa novega, tudi postaneš nekaj novega.«

Beremo z Manco Košir

Študijski krožki »Beremo z Manco Košir« se od drugih krožkov ločijo predvsem po vnaprej določenem načrtu - širjenju bralne kulture kot užitka. Naj na kratko skiciramo temeljne usmeritve tega krožka:

* Buscaglia, Leo F. (1996). *Živimo, ljubimo in se učimo*. Ljubljana: Znanca

Ciljna populacija. Udeleženci študijskih krožkov so tisti odrasli, ki imajo potrebo po branju, deljenju bralskih doživetij v skupnosti in širjenju »bralnega virusa« v ožji - lokalni, regionalni - in širši slovenski prostor. V enem krožku je lahko največ 12 udeležencev.

Nameni in cilji. Gre za sociokulturno animacijo in izobraževanje v lokalnem okolju, delo v skupnosti in za skupnost. Eden od pglavitnih ciljev je širitev bralne kulture, povezovanje z ljudmi, da bi več brali in radostno delili svoje bralske izkušnje. Učenje branja bo povezano s prakso pisanja - za najrazličnejše množične medije in povezovanje med bralnimi študijskimi krožki. Skratka - aktiviranje okolja!

Naloge. Krožki morajo trajati najmanj 20 ur. Udeleženci so dolžni prebrati mesečno najmanj eno knjigo v slovenskem jeziku, praviloma beletristično slovenskega avtorja. Vodje in mentorji krožkov v sodelovanju z dr. Manco Košir predlagajo nekaj naslovov, sicer pa upoštevajo interese udeležencev krožkov. O branih knjigah oziroma pogovoru na študijskem krožku udeleženci poročajo javnosti: v lokalni, regionalni ali nacionalni množični medij (tisk, radio, televizija). Pripravljajo dogodke in poročajo o srečanju z gosti (pesniki, pisatelji, esejisti in drugimi javnimi osebnostmi s področja pisne kulture) drugim študijskim krožkom po Sloveniji. Navezujejo stike s šolo, knjižnico, okoliškim podjetjem, v katerih sprožijo pogovor o delu krožkov in širjenju »bralnega virusa«.

Metode. Gre za neformalno učenje in razvijanje demokratične komunikacije. Zato: dialog, javno nastopanje slehernega člana krožka, diskusija, delo po parih in manjših skupinah, organiziranje obiskov (literarnih srečanj, knjigarn in knjižnic, slovenskih gledaliških predstav, obisk kulturnih redakcij množičnih občil itd.), pisanje poročil o delu in sporočil za javnost.

Evalvacija. Po prvem letu delovanja krožkov bo opravljena strokovna evalvacija tako Andragoškega centra kot v okviru projekta *Vzgoja za medije*, ki ga vodi dr. Manca Košir s sodelavci na Fakulteti za družbene vede.

Organizacija študijskih krožkov *Beremo z Manco Košir* je stekla v mesecu oktobru 1999. Po skromnem oglaševanju - enem oglasu v Delu in enem v Večeru, se je na telefon Andragoškega centra javilo prek sto ljubiteljev knjig iz vseh delov Slovenije, ki jih je zanimalo usposabljanje za mentorje študijskih krožkov. Žal smo jih, predvsem zaradi omejenih finančnih sredstev, sprejeli le petindvajset. Izbrani so bili na podlagi izpolnjenih prijavnih in glede na kraj, od kod prihajajo, v skladu z željo, da bi bili krožki razpršeni po vsej Sloveniji. Izbor mentorjev je starostno razgiban, saj smo izbrali tako študente kakor tudi upokoјence. Tudi izobrazbena struktura bodočih mentorjev je različna: od srednje do fakultetne izobrazbe. Pogrešamo pa večjo udeležbo mentorjev moškega spola.

V času nastajanja tega prispevka je usposabljanje že končano. Zanimanje in motivacija udeležencev sta bila na visoki ravni in ju lahko označimo z odlično oceno. K spodbudnemu vzdušju so prispevali tako visoko motivirani kandidati za mentorje kot izkušene predavateljice: dr. Meta Grosman, dr. Nena Mijoč, dr. Silva Novljan, dr. Manca Košir, mag. Sabina Jelenc, Nataša Elvira Jelenc, Nada Mulej, Sonja Klemencič in Natalija Žalec.

Po strokovni evalvaciji bomo na podlagi pridobljenih podatkov načrtovali širitev študijskih krožkov *Beremo z Manco Košir* v naslednjih letih. Število krožkov bomo povečevali v skladu z zanimanjem in finančnimi možnostmi.

Dr. Manca Košir, Fakulteta za družbene vede, Darijan Novak, ACS

Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vzgoji in izobraževanju

Kaj je novega za izobraževanje odraslih?

V dokumentu *Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vzgoji in izobraževanju* je v uvodnem stavku navedeno, da se v Evropi in številnih drugih državah že nekaj let oblikujejo sistemske rešitve, povezane z ugotavljanjem in zagotavljanjem kakovosti. (Ministrstvo za šolstvo in šport, 1999: 6) Tako smo k ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti v vzgoji in izobraževanju bolj celovito in sistematično pristopili tudi v Sloveniji. V okviru Ministrstva za šolstvo in šport je delovna skupina v sestavi strokovnjakov iz različnih nacionalnih institucij in posameznih šol pripravila prva izhodišča za zagotavljanje kakovosti na ravni posamezne izobraževalne organizacije (osnovne šole in srednje šole, veljala pa naj bi tudi za dijaške domove).

Gradivo je bilo prvič predstavljeno na posvetu ravnateljic in ravnateljev osnovnih šol v Portorožu, od 8. do 10. novembra 1999, ter nato še na posvetu ravnateljic in ravnateljev srednjih šol in dijaških domov, prav tako v Portorožu, od 29. novembra do 1. decembra 1999.

V gradivu so v uvodu najprej opredeljena osnovna priporočila in pravila za vpeljevanje ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v vzgoji in izobraževanju, v nadaljevanju pa so opredeljena temeljna področja, podpodročja in kazalci kakovosti, ki jih je na ravni posamezne izobraževalne organizacije treba zagotavljati.* Pripravljalci gradiva so s pripravo tega gradiva odprli razpravo, ali so tako opredeljena področja, podpodročja in kazalci ustrezni, kaj manjka, kaj je odveč, predvsem pa so postavili izhodišča za pripravo vseh potrebnih postopkov (instrumentarijev in načina izvajanja) za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na ravni posamezne izobraževalne organizacije. Na posvetih v Portorožu so ravnateljice in ravnatelji gradivo dobro sprejeli, v razpravah v delovnih skupinah so bili oblikovani tudi že konkretni predlogi za posamezne spremembe ter nakazane tudi možnosti za izvajanje na ravni šole. Gradivo pa se bo še dopolnjevalo v naslednjih mesecih, s ciljem, da bi bilo v obliki priročnika (vključena bodo vsa potrebna navodila in instrumentariji za ugotavljanje posameznih kazalcev) pripravljeno do prihodnjega šolskega leta, ko se bodo poskusno v izvajanje vključile posamezne šole. Šele na osnovi njihovih izkušenj se bo pripravil priročnik, ki ga bodo uporabljale vse zainteresirane šole.

* Na tem mestu ne moremo predstaviti vseh podpodročij (vsako področje je razdeljeno na nekaj podpodročij) ter vseh kazalcev kakovosti, ki so opredeljeni za vsako podpodročje (za srednješolsko raven je opredeljenih 87 kazalcev), navedli bomo le področja: I. doseganje ciljev kurikula, II. pouk, III. učenec oz. dijak/vajenec, IV. učitelj, V. šola in starši, VI. vodenje.

Pripravljalci gradiva so še posebej izpostavili, da bo odločitev za vpeljevanje ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na ravni šole prostovoljna. Vsaka šola se bo sama odločila tudi, kako celovito bo zajela zagotavljanje in ugotavljanje kakovosti (ali bo vključila vsa področja ali le posamezna, je odvisno od njene presoje). Pri tem pa ji bo zagotovljena tudi strokovna pomoč nacionalnih javnih zavodov s področja vzgoje in izobraževanja (Zavoda za šolstvo, Centra RS za poklicno izobraževanje in Andragoškega centra Slovenije).

Kaj je torej novega na tem področju za izobraževanje odraslih? V gradivu, ki je bilo predstavljeno v Portorožu na posvetu ravnateljic in ravnateljev srednjih šol in dijaških domov, je vključeno tudi izobraževanje odraslih v srednješolskih programih. V Uvodu je zapisano: »Pri posameznih podpodročjih in kazalcih so navedene tudi specifičnosti za odrasle udeležence izobraževanja. Te specifičnosti smo vključili predvsem zato, ker postajajo odrasli pomembni udeleženci (številčno in glede na potrebe sfere dela) v posameznih programih srednješolskega izobraževanja, in je prav, da tudi na tem področju spremljamo in zagotavljamo kakovost. Specifičnosti za odrasle so navedene na tistih mestih, kjer je to potrebno, medtem ko večina drugih kazalcev velja tako za dijake kot za odrasle v izobraževanju.« (prav tam: 14)

Tudi za opredeljene kazalce kakovosti za izobraževanje odraslih velja, da se bodo dokončno oblikovali in dorekli šele v nadaljnjih razpravah, zato k razpravi vabimo vse, ki ste vključeni v to izobraževanje. Gradivo imajo vse srednje šole, objavljeno pa je tudi na domačih straneh Ministrstva za šolstvo in šport. Vaše pripombe lahko pošljete na el. naslov: kakovost@mss.edus.si.

Mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Cikel splošnoizobraževalnih predavanj o ženskah v različnih družbenih okoljih in vlogah

Splošnoizobraževalna predavanja so nedvomno povezana s tradicionalno vlogo in nalogo ljudskih univerz. Ljudska univerza v Mariboru je bila leta 1922 organizirana z namenom, da širi splošno izobrazbo med vsemi sloji prebivalstva z brezplačnimi predavanji in jezikovnimi tečaji, z javnimi literarnimi prireditvami ipd. Tradicija predavanj se je – ob številnih izobraževalnih programih, ki jih zahteva sodobni čas, raznolikih izobraževalnih potrebah in novejših andragoških spoznanjih – ohranila do danes.

Ob dveh ustaljenih javnih tribunah na temo *Nenavadni ljudje in Forum Evropa* (v sodelovanju z Inter-kulturo Maribor) in dejavnosti društev v prostorih Andragoškega zavoda Maribor – Ljudske univerze (Slovensko homeopatsko društvo, Slovensko teozofsko društvo, Društvo za evropsko zavest, Esperantsko društvo Maribor) so predavanja zaživela tudi v okviru dejavnosti študijskih krožkov. V šolskem letu 1999/2000 se jim bodo pridružili še cikli predavanj, ki jih je izbralo in podprlo Ministrstvo za šolstvo in šport.

Eden izmed ciklov predavanj je tudi *Ženske v različnih družbenih vlogah in različnih družbenih okoljih*. Program smo zasnovali v domnevi, da je v lokalni skupnosti manj predavanj o vlogi žensk v družbi. Po našem mnenju pa še zlasti manjka takšnih predavanj, ki bi bila posredovana na poljudnoznanstveni in izkustveni način.

Cikel splošnoizobraževalnih predavanj zajema sklop štirih predavanj. Zanimivost je tudi ta, da predavanja izvajajo mlajše predavateljice z različnih strokovnih področij.

Rdeča nit vseh štirih predavanj je predstavitev vloge ženske v različnih družbenih vlogah, položaj ženske v različnih kulturnih okoljih, refleksija ženske vloge v družbi, sociološki, antropološki pogled na položaj ženske v družbi ipd.

S predavanji smo pričeli v okviru Tedna vseživljenjskega učenja, zaključili pa jih bomo aprila 2000. Prva tema je bila *Vloga ženske v jordanski skupnosti*. Predavateljica nam je poleg bogatega teoretičnega znanja etnologije, kulturne antropologije in zgodovine podala tudi potopisne izkušnje s svojih potovanj po Vzhodu. Posebno doživetje je bila predstavitev diapozitivov, ki so nam približali oddaljeni Vzhod. Udeležba na predavanju je bila zelo številčna; starostna in spolna struktura izjemno heterogena. Prav v tem vidimo potrditev, da je takšno srečanje z diskusijo zanimivo za različne ljudi.

Naslednje predavanje, ki ga načrtujemo januarja 2000, nas bo popeljalo v kitajsko kulturo in nas seznanilo z njihovim odnosom do žensk. Predavateljica, ki je leto dni preživela na Kitajskem, nam bo pripravila predavanje, ki prav tako ne bo zgolj potopisno, ampak bo osvetljeno tudi iz sociološkega in antropološkega vidika.

Tretje predavanje bo namenjeno ekološkemu ozaveščanju in varstvu okolja. Predavateljica, ki je sicer diplomantka Biotehnične fakultete, se na subjektivni ravni ukvarja z vlogo žensk na tistih poklicnih področjih, kjer prevladujejo moški. Prav ženske lahko po njenem mnenju veliko prispevajo k ekološkemu ozaveščanju prebivalstva, to je še zlasti pomembno za vstop v Evropsko unijo.

Zadnje predavanje bo povezano s tematiko vzgoje otrok, in sicer iz psihoanalitične perspektive. V diskusiji bomo razpravljali o večnih vprašanjih, ki se dotikajo vloge matere in vloge očeta pri vzgoji otrok. Po utemeljitelju psihoanalize Sigmundu Freudu je namreč vzgoja »nemogoč poklic«, ker ne zadeva zgolj zavestne sfere posameznikove osebnosti, ampak poteka tudi na nezavedni ravni.

Ciklus predavanj je vsebinsko zelo raznolik; prav takšni pa so tudi cilji, ki smo si jih postavili ob načrtovanju programa. Vsi, ki se bodo udeležili predavanj (in tudi aktivno sodelovali), bodo razširili svoje znanje in vedenje o različnih družbenih vlogah žensk in položaju žensk v različnih kulturnih okoljih.

Poudariti želimo, da ne gre za izobraževanje žensk (kakor v Phare programu z naslovom Izobraževanje žensk za politiko in demokracijo, ki smo ga izvajali leta 1996), ampak za izobraževanje o ženskah, njihovih družbenih vlogah ipd. Gre za izobraževanje, ki je v strokovnih podlagah za nacionalni program izobraževanja odraslih opredeljeno kot tisto izobraževanje, ki pospešuje splošno usposobljenost in razgledanost, civilizacijsko in kulturno raven, izobraževanje, ki nas uči za »življenje v skupnosti, za razumevanje drugih ljudi in sprejemanje soodvisnosti, ob sprejemanju vrednot pluralizma, medsebojnega razumevanja in miru« itd. (Nacionalni program izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji, Strokovne podlage, Delovno gradivo, 14. 5. 1999, ACS)

Alenka Sagadin, Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

PREBRALI SMO ZA VAS

Naj vaša promocija nagovori temeljne človeške potrebe*

Pisanje učinkovitih promocijskih besedil zahteva, da »izstopimo« iz naših miselnih predstav in vrednot in prevzamemo predstave in vrednote morebitnih udeležencev naših programov. Skovati moramo promocijsko zgodbo, ki jasno odgovarja na vprašanje bralcev: Kaj je v tem dobrega zame?

Večina ljudi bo bolj naklonjena vašemu programu, če bodo promocijska gradiva nagovorila eno ali več temeljnih potreb. Temeljne potrebe so v sorodu s hotenji, vrednotami, upanjem, željami, nagnjenji in celo strahom. Motivirajo nas tako na zavedni kot nezavedni ravni. »Zasluziti več« nagovarja temeljno potrebo, ki za večino ljudi deluje na zavedni ravni. »Dobiti priznanje« pa je po drugi strani motivacija, ki bolj gotovo deluje na podzavestni ravni. To pomeni, da večina ljudi »dobiti priznanje« ne bi prepoznala kot poglavitne vrednote. Vendar pa pohvala in priznanje jasno spodbudita delovanje, pogosto tudi na nezavedni ravni.

* Članek je prevod prispevka iz LERN-ovih publikacij.

Učinkovito promocijsko sporočilo nagovarja tako zavedno kot nezavedno motivacijo, za katero menimo oziroma domnevamo, da vodi ljudi iz naše ciljne skupine. Medtem ko ste lahko, pravzaprav morate biti neposredni pri nagovoru zavednih vzgibov, pa je najboljši način za to, da se dotaknemo nezavednih potreb, navadno posreden ali impliciten.

Tu je devet temeljnih človeških potreb, ki se na splošno pojavljajo pri ljudeh. Uporabite jih kot pripomoček pri ocenjevanju svojega promocijskega sporočila. Ne poskušajte zajeti vseh hkrati, le tiste, za katere lahko resnično trdite, da jih vaš program vsebuje.

Zaslužiti denar

- navadno več. Sporočilo je lahko neposredno (Kako dodatno zaslužiti v vašem prostem času) ali posredno (naučite se novih delovnih veščin). Denar je eden najmočnejših človeških vzgibov.

Privarčevati denar

- visoka vrednota, še posebno med generacijo »baby boom«. Ta sporočila so še posebno močna v času, ko se skrb glede gospodarstva povečuje.

Dobiti priznanje

- od prijateljev, sodelavcev, predpostavljenih in/ali družine je visoko na seznamu človeških potreb, pa čeprav se mnogi od nas ne zavedamo, da to potrebo imamo.

Napraviti dober vtis

- Ta potreba za mnoge deluje na nezavedni ravni. Kakor koli že, je motivacijski dejavnik, ki ga lahko uporabite za okrepitev svojega promocijskega sporočila.

Več prostega časa

- zelo očitna potreba praktično vseh sestavnih delov naše družbe. Mnogo stvari je lahko vsaj posredno povezano s potrebo po več prostega časa. Boljše veščine upravljanja, izboljšano načrtovanje, izboljšana računalniška znanja – to so le trije primeri, v katerih je sporočilo o več prostega časa lahko dodano vašemu promocijskemu gradivu.

Postati boljši

- predpostavljeni, zaposleni, zakonec ali oseba – je potreba, ki jo lahko povežete z mnogimi programi. Bodite pritrilni in potrdite, koliko boljši bodo postali in kako bodo napredovali.

Zmanjšanje stresa

- je še ena potreba, ki jo lahko dodamo k širokemu spektru programov. Če bo program napravil nekatere vidike življenja ali dela udeležencev lažje, potem lahko tudi poudarite, da bo prav tako zmanjšal stres.

Zabava

- je potreba, ki jo udeleženec lahko izkusi kot del vašega programa. (Poleg tega da se boste naučili vsega, kar potrebujete za uspeh pri delu, se boste tudi zabavali.) Več

zabave pa si udeleženci lahko zagotovijo tudi s tem, da pozneje uporabijo tisto, kar so se naučili v vašem programu.

Osebnostna rast

- je zelo izražena potreba na današnjem trgu. Izboljšanje sebe se lahko kaže na fizični ravni (boljše zdravje, izguba teže, boljše počutje); miselni ravni (vplivanje na druge, biti manj pod vplivom drugih, vedeti več o...) ali pa na duhovni ravni (sprejeti samega sebe, imeti nadzor nad sabo, pomagati drugim).

PRIPRAVLJAMO

Srečanje s Frankom Farrellyjem in provokativno terapijo

»To je pa že preveč! Ali se je s svetovancem mogoče takole pogovarjati? Jaz bi mu že pokazal, če bi bil zdajle na njegovem mestu,« mi prišepne moj levi sosed, samostojni družinski terapevt, medtem ko si briše solze smeha in je videti precej zmeden ob tem, kar vidi. V tem občutku ni osamljen, saj podobno razmišljamo mnogi med petdesetimi udeleženci seminarja provokativne terapije v Münchnu, medtem ko opazujemo demonstracijo svetovalnega procesa, ki poteka pred nami.

»Tako je, Filip, popolnoma pravilno!« Frank Farrelly sedi ob sključenem, obupanem, v depresijo pogreznjenem svetovancu, starem okrog štirideset let. Prijateljsko ga potreplja po ramenu. »Veš, obstajajo moški, ki so osamljeni, so nekaj časa nesrečni, se potegnejo vase, razmišljajo, se medtem nekaj naučijo in se potem spet vrnejo v življenje. Nekega dne srečajo novo partnerico – veš, to so moški, ki se razvijajo. No (sočuten pogled od strani), obstajajo tudi taki, kakršni ste vi!« (Udeleženci seminarja zadržimo sapo, da bi videli, kaj se bo zgodilo.) »Res je, Filip, kaj lahko moški vaših let še sploh pričakuje od življenja – še zlasti, če je videti navzven kot shujšani mladoletnik!« (Filip nekajkrat vprašujoče pogleda in začudeno pokima.) »Popolnoma prav, da sploh ne greste več iz hiše. Zunaj se sprehaja toliko privlačnih žensk, ki vidijo v takih, kot ste vi, zalogaj, ki ga je treba pohrustati. Hop, in privlačna blondinka (pri tem Frank na hitro pogleda privlačno dolgolaso blondinko v prvi vrsti) vas poje za zajtrk (si uživaško oblizuje ustnice). To je prenevarno za človeka, kakršni ste vi. Ta svet zunaj je preprosto prenevaren za takšno nežno bitje.« Zdjaj se Filip zdrzne in z ironičnim glasom reče Franku: »Mislim, da se motite. Tako slab pa spet nisem, zlasti če se primerjam z drugimi!«

In tako se nadaljuje še naslednjih 25 minut demonstracije svetovanja. Ko terapevt na koncu vpraša svetovanca, kako se je počutil, hkrati pa udeležence seminarja o notranjih odzivih, je odgovor na dlani: svetovanec se je med celotnim svetovalnim pogovorom počutil popolnoma sprejetega in razumljenega. Odličen stik med svetovalcem in svetovancem je bil tisto, zaradi česar je svetovanec na vprašanje, ali ni pripombe o svojem videzu čutil kot osebno žalitev, odgovoril: »Sploh ne, Frank je povedal le tisto, kar sem si skrivaj vedno mislil o sebi! Ves čas sem imel občutek, da ve, kako mi je in je popolnoma na moji strani!«

Kaj počnemo tukaj? - Začuden, včasih jezni pogledi, glasen, sproščujoč smeh in nenehno spraševanje opazujočih udeležencev: »Zakaj svetovanec preprosto ne vstane in ne odide? Če bi meni rekel kaj takšnega...«

Toda nihče ne zapusti svetovanja nespremenjen. Farrellyjev repertoar je neizčrpen, tako da presenečeni opazovalci ves čas strmimo in se čudimo. Ta počne pravzaprav vse tisto, česar naj bi dober svetovalec ne počel: prekinja, igra, včasih ne dovoli svetovancu govorjenja, poje, govori preko ramena, daje »idiotske nasvete« (Farrellyjev izraz), je nesramen – in se pri tem očitno še zabava. Zato se udeleženci nenehno sprašujemo, kaj je posebnega na tem človeku in kakšne so zakonitosti njegovega svetovalnega dela.

Kdo je Frank Farrelly?

Frank Farrelly je Američan irskega porekla, avtor provokativne terapije, ki je nastala v začetku 60. let v ZDA. Študiral je teologijo, zaradi neposlušnosti pobegnil iz samostana, bil nekaj časa profesionalni pevec, nato pa študiral filozofijo in socialno delo. Kot socialni delavec je vodil raziskovalne skupine na Inštitutu Carla Rogersa in delal po njegovi metodi z najtežjimi primeri shizofrenikov, manično depresivnih ljudi, pa tudi s samomorilci in kriminalci. Ugotovil je, da samo razumevajoče poslušanje le redko izzove prave spremembe. Ko je nekoč po dolgotrajni terapiji skušal prepričati nekega shizofrenika, da je kljub vsemu pomemben in dragocen človek, je ta ostal neomajen. »Sem nepomemben, nesposoben in se nikoli ne bom spremenil!« V tem trenutku je Farrelly spontano odgovoril: »Dobro, Bill, pozabi kar sem ti rekel. Nikoli se ne boš spremenil. Prav imaš, si brezupen primer in boš vedno ostal tak!« In glej, glej, v hipu se je Bill popolnoma spremenil. Prvič je pokazal svoje občutke – najprej jezo, upornost, nato smeh, aktivnost, potem pa je začel razlagati, kako se Farrelly moti, da se je mogoče spremeniti, in da bo on to storil takoj.

Tako je razvil svoj pristop, s katerim v klientu izzove notranjo moč in prikljče vire, za katere se sploh ni zavedal, da jih ima, hkrati pa sproži uvid v problem in prizanesljiv odmik od njega. Že skoraj štirideset let dela z ljudmi, ki so veljali za »brezupne« primere: s težkimi psihičnimi bolniki, zaporniki, vedenjsko motenimi mladostniki, pari in družinami, hkrati pa je profesor na univerzi v Winsconsinu, kjer izobražuje terapevte. Po vsem svetu vodi seminarje za svetovalce, socialne delavce, poslovneže, zdravnike in druge ciljne skupine, ki želijo pri svojem delu uporabljati njegovo metodo ali njene elemente.

Če se želite seznaniti s to zanimivo metodo in njenimi elementi, ki jih je Farrelly oblikoval kot »trideset umazanih pravil«, vas vabimo na naše januarsko izobraževalno srečanje, ki bo

v petek, 7. januarja, ob 11. uri v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije.

V predstavitvi bom prikazala nekaj zanimivih pristopov, ki nam lahko koristijo v vsakdanjem življenju, upravljanju s seboj v zasebnih ter profesionalnih odnosih, ko morda želimo »razrahljati« svoj krčevit, nespremenljiv pogled na stvari.

»Kajti,« je rekel Frank Farrelly, »v življenju sta vedno bila tudi bolečina in trpljenje - vem, sem o tem bral v časopisu - toda vedno je bil tudi smeh. Vse v življenju ima svoj čas - je čas za jok in čas za smeh.«

Naša predstavitev, ki bo trajala približno do 13. ure, ima namen biti to zadnje, zato pristrčno vabljeni! Svojo udeležbo najavite po tel. 061 1842 571, pri Zdenki Birman Forjanič, ali še bolje, kar po faksu, 061 445 881.

Nada Mulej, ACS

OBVESTILA

Andragoško društvo Slovenije

Država - mati ali mačeha izobraževanju odraslih

Okrogla miza

Andragoško društvo Slovenije okroglo mizo z naslovom *Država - mati ali mačeha izobraževanja odraslih*, ki je bila napovedana za 10. december 1999, prestavlja na čas po novem letu. Predvidoma bo potekala konec januarja 2000, natančen datum pa bodo pravočasno sporočili, ko bo potrjen.

PONUJAJO VAM

Center za tehnološko usposabljanje **Pedagoško-andragoško usposabljanje** Priročnik za usposabljanje mentorjev

Center za tehnološko usposabljanje je pred kratkim na podlagi večletnih izkušenj izdal sodobno oblikovan priročnik za usposabljanje mentorjev, ki so v delovnih organizacijah zadolženi za praktično usposabljanje vajencev. Pripravo priročnika je vodil mag. Ferdo Rečnik, ki je obenem tudi njegov soavtor.

Priročnik je sicer namenjen kandidatom, ki se bodo pripravljali na mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit in morajo poleg strokovnega in praktičnega znanja svojega poklica obvladati tudi temeljno pedagoško-andragoško in psihološko znanje in biti usposobljeni za vzgojno-izobraževalno delo.

Toda že prva analiza priročnika in razprave o njem kažejo, da bo priročnik koristen pripomoček tudi učiteljem strokovnih in poklicnih šol, zlasti učiteljem praktičnega pouka. Lahko ga uporabljajo tudi nekatere kategorije vodilnih delavcev in vsi tisti, ki se pri svojem delu ukvarjajo tudi z mladostniki.

Priročnik je sofinancirala Gospodarska zbornica Slovenije.

Priročnik za usposabljanje mentorjev je mogoče kupiti v Centru za tehnološko usposabljanje, Dimičeva ul. 9, 1000 Ljubljana.

POSVETI, KONFERENCE

EDEN-ova raziskovalna delavnica **Raziskovanje in inovacije v odprtem izobraževanju in izobraževanju na daljavo** Praga, 16. do 17. marec 2000

EDEN - Evropska mreža za izobraževanje na daljavo, je lani ustanovil lastno raziskovalno mrežo, da bi tako pospešil raziskovanje, povezano z odprtim izobraževanjem in izobraževa-

njem na daljavo. Ta delavnica bo prvo srečanje za predstavitve in poglobljene razprave o raziskavi, ki jo organizira mreža EDEN.

Namen delavnice je seznanitev z raziskavami, ki so bile narejene, evalvacija potenciala raziskovanja za inovacije, najti partnerje za sodelovanje in menjavo pogledov, razviti smernice EDEN-ove raziskovalne politike. Na delavnici se bodo udeleženci še posebno osredotočili na odnose med raziskovanjem in inovacijami na različnih področjih odprtega izobraževanja in izobraževanja na daljavo.

Delavnica je torej namenjena strokovnjakom, delovnim skupinam, ustanovam in organizacijam na tem področju, ki se ukvarjajo z raziskovanjem, ki potrebujejo raziskave, ki želijo raziskovati ali se želijo naučiti, kako, kdaj in s kom začeti raziskovalne dejavnosti.

Delavnica bo interaktivna, v obliki »možganske nevihte«, omogočala bo intenzivno menjavo mnenj, predstavitev idej v učnih skupinah in na postrih. Dobrodošli so različni prispevki: teoretična vprašanja, različni metodološki vidiki, pristopi, vprašanja in izsledki, kritične analize in podobno. Precejšen delež bo namenjen razpravi in prevpraševanju v usposobljenih delovnih skupinah.

Informacije: internetna stran www.eden.bme.hu; el. pošta: eden@khmk.bme.hu

Konferenca IFS 2000 **Povezovanje skupnosti** Amsterdam, od 3. do 6. oktobra 2000

Mednarodna zveza skupnostnih centrov organizira 19. mednarodno konferenco z naslovom *Povezovanje skupnosti*. IFS ima že tradicijo v organiziranju mednarodnih srečanj in konferenc, ki omogočajo nove vpoglede in ponujajo možnosti za izmenjavo izkušenj. Letošnja konferenca bo posebno pozornost posvetila informacijski tehnologiji in svetovnemu spletu, predstavili pa bodo tudi virtualni skupnostni center.

Delo v skupnosti ima že dolgo zgodovino. Z leti so se porodila nova vprašanja in diskusije ter se razvili novi pristopi. Čas, ko so bili sosedski centri le neki prostori skupnosti in se je osebje predvsem ukvarjalo z organizacijo sprostitev dejavnosti, je minil. Čedalje bolj postajajo ključna točka skupnih prizadevanj za odpravo socialne izključenosti in neenakosti. Za socialnoekonomski preporod je pomemben razvoj socialnega kapitala, krepitev skupnosti in posameznikov, ki v njih živijo. Profesionalni delavci in prostovoljci, ki delujejo v skupnostih, pa si prizadevajo za povezovanje družbenih ustanov z vsakdanjim življenjem posameznikov. Namen konference *Povezovanje skupnosti* je preučiti možnosti, kako skupnostni centri lahko prispevajo h krepitvi socialne in ekonomske infrastrukture skupnosti. Metodološko se oslanja na izhodišča, tesno povezana s prakso dela s skupnostjo.

Konferenca je namenjena vsem, ki se ukvarjajo z razvojem skupnosti in delom v skupnosti. Program konference bo zanimiv za tiste, ki so dejavni na področju dela z mladimi, skupnostnega razvoja, manjšinskih skupnostih ali večkulturnih skupnostih, medgeneracijskih vprašanj, programov za starejše ali se ukvarjajo s socialno izključenostjo ter z dolgotrajno nedejavnostjo na lokalni ravni.

Teme, ki jih bodo obravnavali na delavnicah, so naslednje: povezovanje skupnosti v večkulturni družbi; povezovanje skupnosti z lokalno politiko dela z mladimi; povezovanje skupnosti z odpravljanjem revščine in socialne izključenosti ter povezovanje skupnosti z izboljšanjem javnega prostora.

Udeleženci ob prijavi navedejo temo, s katero se želijo na konferenci ukvarjati – ta bo potem rdeča nit različnih dejavnosti na konferenci: delavnic, obiskov lokalnih organizacij in ekskurzij, plenarnih razprav, ki bodo osredotočene na politična vprašanja ter internetnega študijskega središča.

Informacije: Liesbeth Julius, el. naslov: intcentre@nizw.nl

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Michelet, Valerie: The financing of vocational education and training in France : financing portrait. Thessaloniki : CEDEFOP, 1999. 83tr. (CEDEFOP panorama)

Minton, David: Teaching skills in further and adult education. Basingstoke ; London : MacMillan Press, 1997. 261 str.

Planas, Jordi: AGORA - I . Raising the level of diplomas and their distribution on the labour market : the lessons of the past and prospects for the future. Thessaloniki : CEDEFOP, 1998. 41 str. (CEDEFOP panorama : seminar)

Planas, Jordi: AGORA - I . 'The role of the company in lifelong learning' . Thessaloniki : CEDEFOP, 1998. 93 str. (CEDEFOP panorama : seminar)

Preparing for early literacy education with parents : a professional development manual / Cathy Nutbrown and Peter Hannon, eds. West Brigford : The REAL Project/NES Arnold, 1997. 270 str.

Quigley, Allan B.: Rethinking literacy education : the critical need for practice-based change. San Francisco : Jossey-Bass, 1997. 285 str. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

